

Voorzitter,

We bespreken vanavond het stedenbouwkundig plan voor het buurtschap De Hem in het stedelijk uitbreidingsgebied De Zuidlanden, dit even als eerste voor de context. Want in de media is de afgelopen periode bijna meer gesproken over het behoud van broedgebied voor de weidevogels dan over de plannen om huizen te bouwen voor mensen die erom zitten te springen. Het lijkt haast wel een keuze van of het een of het ander. En is dit wel zo? Of bestaan er mogelijkheden om in enige vorm naast elkaar te leven?

Ik ga eerst op een aantal onderdelen van het voorstel in en aan het slot van mijn bijdrage heeft onze fractie ook nog een aantal vragen aan het college.

Even terug in de tijd: in het vroege voorjaar van 2018 brachten fractievoorzitter Stellingwerf en ik namens onze fractie samen met beheerder Anne Venema een werkbezoek aan De Houn. Wij waren zeer onder de indruk van de moeite en het werk wat de mensen hier voor het behoud van deze weidevogelpolder deden. Zorgen dat predatoren op afstand blijven, waterpeilen zo inregelen dat dit voor optimale leefomstandigheden zorgt. Maar ook een passend maaibeleid, dat met nestvorming en succesvol opgroeien van vogeljongen rekening houdt. En omdat de bouwactiviteiten in deze stedelijke uitleglocatie in die periode rond 2018 na de crisis van enkele jaren eerder weer een grote vlucht namen, plaatste de fractie van GroenLinks de motie Groenstructuur De Zuidlanden op de agenda, waaruit ik hier enkele delen citeer. Ook polder De Houn kwam daarin aan de orde:

- *het te ontwikkelen stedenbouwkundig plan voor de buurtschappen Unia en De Hem niet alleen het buurtschap, maar ook de ruime omgeving te laten omvatten. In het stedenbouwkundig plan worden voor de functies "rood" (bebouwing), "groen" (natuur), "blauw" (water) en "grijs" (infrastructuur) een samenhangend weefsel ontworpen;*
- *in 2019 met een Groenplan te komen voor de inrichting en het beoogde gebruik van de groene zones in dit gebied;*
- *voor polder De Houn een inrichtingsplan en beheerplan op te stellen gericht op natuurvriendelijk beheer met licht mede-agrarisch gebruik.*

Dankzij deze Groenlinks-motie, die raadsbreed werd aangenomen, zoals iedereen zich nog wel herinnert, is er überhaupt *aandacht* gekomen voor

polder De Houn en is het beheer en de inrichting van dit gebied langjarig weidevogelvriendelijk geregeld. Bouwen in De Houn zelf was hierdoor definitief van de baan, terwijl in eerdere structuurplannen nog een mogelijkheid voor incidentele bebouwing in dit gebied werd opengehouden.

Inmiddels heerst in het hele land grote woningnood. En dat is niet anders in de gemeente Leeuwarden. Het aanbod van huizen blijft ver achter bij de vraag. En dus is er sprake van krapte, die naar de laatste prognoses van de provincie, nog jaren zal aanhouden. Er is in vrijwel alle sectoren van woningen grote behoefte aan huizen, zowel voor gezinnen, starters en een- en tweepersoons huishoudens.

Een citaat uit het voorliggende stedenbouwkundigplan lees ik even voor: *"Waar dat kan wordt de woningvraag opgevangen in de stad, maar er is ook de behoefte en noodzaak om nieuwbouwlocaties in de uitleggebieden te ontwikkelen. Het is in het belang van de gemeente Leeuwarden dat er een gedifferentieerd woningaanbod wordt aangeboden in eigendom, prijsklasse en verschijningsvorm. In De Hem komen tussen de 350 en 400 woningen in verschillende types en segmenten, variërend van rijtjes- tot vrijstaande woningen en van dure koop tot sociale huur. Door De Hem op deze wijze te ontwikkelen ontstaat er een goed functionerende wijk, die het woningaanbod in de gemeente Leeuwarden op krachtige wijze aanvult. Deze aanpak past in het concept van de 'ongedeelde stad' uit de Volkshuisvestingsvisie en komt overeen met de beleidsdoelstellingen uit het Afwegingskader Woningbouw van de gemeente Leeuwarden."*

Al twee decennia lopen deze plannen voor dit stedelijk uitbreidingsgebied van de gemeente. En al die tijd heeft de fractie van GroenLinks dit beleid gesteund, mits er in de plannen voldoende rekening zou worden met cultuurhistorische waarden en natuurwaarden. Een vraag die onze fractie nog wel heeft is waarom het bouwen in De Hem nu in beeld komt. De gemeente heeft immers ook nog andere bouwlocaties die benut kunnen worden. Wij willen van de wethouder daarom weten waarom daar niet eerst wordt gebouwd voordat De Hem in beeld komt.

Als we de plannen voor De Hem in grote lijnen bekijken, wordt dit buurtschap voorzien van een compact bebouwd centrum, een wat meer bosrijk westelijk deel, een waterrijk noordelijk deel en een oostelijk deel met een groene bufferzone, die grenst aan de weidevogelpolder De Houn. In onze stemverklaring bij de gemeentelijke aankoop van de gronden in

De Zuidlanden, was het onze fractie die bij de wethouder aandrong op deze bufferzone. Met deze wens is in het stedenbouwkundig plan rekening gehouden en daar zijn we blij mee.

Om deze bufferzone tot een succes te maken en een meerwaarde te geven voor de weidevogels in de Houn is een aantal factoren van belang. Een vegetatie en begroeiing die ruimte biedt aan het vinden van voedsel voor de nabije weidevogels, zeg maar een foerageergebied. En ook een uitgekiend waterpeilbeheer en het voorkomen en bestrijden van predatoren. Al met al gaat het om een zorgvuldig beheer van deze groene bufferruimte.

Daarnaast nog een paar opmerkingen over verstoring van weidevogels. Wij mensen denken vanuit het menselijk perspectief misschien dat 'verstoring' voor weidevogels met name wordt veroorzaakt door menselijke activiteiten. Maar vogels ervaren dat wellicht wat anders. Interessant is dat de nabijheid van huizen in Wiarda en Goutum op enkele tientallen meters nog niet tot het vertrek van de weidevogels heeft geleid. Een ecooloog die wij recentelijk spraken, benoemde met name de aanwezigheid van honden, katten en dergelijke, als bedreigend in de optiek van grutto's, tureluurs en kieviten. Kortom, De Houn functioneert goed omdat het fysiek afgescheiden ligt van de omliggende woongebieden. En dit is dan ook de belangrijkste kwaliteit die we in stand moeten houden.

Zoals u wellicht weet, woon ik zelf ook in het buitengebied van Leeuwarden, met vogelrijke natuurgebieden als Skrins, Skrok en de Leonserpolder in de nabije omgeving. Als ik daar wel eens met mijn hond wandel - aan de riem overigens - is het opvallend hoe alert de weidevogels op de aanwezigheid van mijn hond reageren. Zij ervaren verstoring van hun leefgebied en bescherming van hun broedsel heel anders dan je als mens zou inschatten. *Een aanwezig beest is echt bedreigend, een wandelend mens is dat voor vogels veel minder.* Want als ik er in mijn eentje loop, is hun geroep beduidend minder. Er zijn in dit land op diverse plekken succesvolle weidevogelgebieden in de buurt van steden te vinden. Denk aan de omgeving van Waterland onder de rook van Amsterdam en in de buurt van Zaandam. De sleutel daarbij is steeds een goede inrichting en een optimaal beheer: beperkte toegankelijkheid, een hoog waterpeil, ruige mest, en laat in de tijd maaien.

Tot slot heeft GroenLinks nog een 5-tal vragen aan het college:

- Wat gaat het deze gemeente globaal kosten als het gehele buurtschap De Hem niet wordt gebouwd? En zijn deze kosten op te vangen?
- Een citaat uit de internetpagina van het *radioprogramma vroege vogels*:

"Weidevogelbeschermer Anne Venema put nu hoop uit een belofte die de nieuwe burgemeester van Leeuwarden, Sybrand Buma bij zijn aantreden deed. "Als jij belooft dat je op alle scholen van de Zuidlanden, aan de rand van Leeuwarden vertelt over de rijkdom van weidevogels, dan zorg ik dat De Hem een stuk wordt opgeschoven, zei de burgemeester kort na zijn aantreden tegen mij. Ik houd mij van mijn kant heel graag aan die afspraak. Ik hoop de burgemeester ook", aldus Venema."

Is dit nog steeds de mening van het college? En als we het over een stuk hebben, is dat dan 20, 50 of 100 meter dat die geprojecteerde bufferzone breder zou kunnen worden? Zit er nog rek in het stedenbouwkundig plan? En zo ja, welk prijskaartje hangt daaraan en valt dit te dekken uit de grondexploitatie?

- Wat valt er op dit moment al te zeggen over het beheer van deze bufferzone op het punt van begroeiing, waterpeil, bemesting en maaien?
- Tijdens het Open Podium pleitte mevrouw Marianne Borgman van de fietsersbond voor een mogelijkheid voor een fietspad bij het voetpad vanuit De Hem in noordoostelijke richting. Dat vinden wij in het kader van de mobiliteit en ontsluiting van de buurtschap een goed voorstel. Kan het college zich daarin ook vinden, bijvoorbeeld door middel van een zogenaamd "onverplicht fietspad" die je wel vaker in natuurgebieden vindt?

Dankuwel voorzitter, dit was in eerste instantie de bijdrage van
GroenLinks